

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

10.08.2026

м. Київ

№ 1353

Про завершення експерименту всеукраїнського рівня за темою «Науково-методичне забезпечення реалізації авторської моделі «Школа толерантності» на травень 2021 – квітень 2026 роки

Відповідно до пункту 12 розділу II Положення про порядок здійснення інноваційної діяльності у сфері освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12 травня 2023 року № 552, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07 липня 2023 року за № 1155/40211 (у редакції наказу МОН від 14 квітня 2026 року № 614, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12 травня 2026 року № 665/46059), наказу Міністерства освіти і науки України від 18 травня 2021 року № 545 «Про проведення експерименту всеукраїнського рівня за темою «Науково-методичне забезпечення реалізації авторської моделі «Школа толерантності» на базі закладів загальної середньої та позашкільної освіти Хмельницької області на травень 2021 – квітень 2026 роки», на підставі висновку науково-методичної комісії з інноваційної діяльності секторів дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти та виховання, професійної освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол від 16 червня 2026 року № 3), з урахуванням пункту 1 частини першої статті 22 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», службової записки директора державної установи «Український інститут розвитку освіти», надісланої листом державної установи «Український інститут розвитку освіти» від 16 червня 2026 року № 1131-1, та листа державної установи «Український інститут розвитку освіти» від 26 червня 2026 року № 1247

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити звіт про завершення експерименту всеукраїнського рівня за темою «Науково-методичне забезпечення реалізації авторської моделі «Школа толерантності» на базі закладів загальної середньої та позашкільної освіти Хмельницької області на травень 2021 – квітень 2026 роки, що додається.

2. Експеримент всеукраїнського рівня за темою «Науково-методичне забезпечення реалізації авторської моделі «Школа толерантності» на базі

закладів загальної середньої та позашкільної освіти Хмельницької області на травень 2021 – квітень 2026 роки, вважати завершеним.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Софієнко Анастасію.

Міністр

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'А. Бутенко', enclosed within a large, horizontal, oval-shaped flourish.

Андрій БУТЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і
науки України

10.08.2026 № 1353

ЗВІТ

**про завершення експерименту всеукраїнського рівня за темою
«Науково-методичне забезпечення реалізації авторської моделі
«Школа толерантності» на базі закладів загальної середньої та
позашкільної освіти Хмельницької області
на травень 2021 – квітень 2026 роки**

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 18.05.2021р. № 545 на базі комунального закладу загальної середньої освіти «Ліцею № 2 Хмельницької міської ради» та Будинку дитячої творчості Нетішинської міської ради Хмельницької області здійснювався експеримент за темою «Науково-методичне забезпечення реалізації авторської моделі «Школа толерантності».

Мета дослідження полягала в науковому обґрунтуванні та експериментальній перевірці ефективності науково-методичного забезпечення реалізації авторської моделі «Школа толерантності».

Відповідно до мети дослідження було визначено такі завдання:

визначити шляхи і створити умови для підвищення кваліфікації педагогічного персоналу, оволодіння педагогами компетентнісним потенціалом виховання, новими освітніми технологіями і методиками, які необхідні для обраної авторської моделі «Школа толерантності»;

розробити та експериментально апробувати моделі та методику педагогічних систем освіти з урахуванням засад інноваційної діяльності закладів освіти, регіональних особливостей функціонування закладів освіти, вікових та індивідуальних можливостей учнів, вчителів;

розробити загальну концепцію науково-методичного забезпечення авторської моделі «Школа толерантності» та здійснити її апробацію;

впровадити у практику закладів освіти комплекс нормативно-правового та навчально-методичного забезпечення моделі «Школа толерантності»;

технологізувати процес реалізації авторської моделі «Школа толерантності» за логікою інноваційного закладу освіти з урахуванням особливостей авторського задуму.

Реалізуючи перше завдання експериментального дослідження, з метою підвищення професійної компетентності та фахового самовдосконалення педагогічних працівників, рівня обізнаності з проблеми толерантного виховання особистості, педагоги експериментальних закладів освіти:

- здійснили аналіз науково-методичного забезпечення реалізації авторської моделі «Школа толерантності», проведено тематичні педагогічні ради щодо завдань та участі педагогів, батьків, учнів у проведенні експерименту, створено й затверджено творчі групи педагогів щодо організації та проведення заходів в рамках експерименту;

- долучились до всеукраїнського освітнього 5-денного онлайн-марафону на тему «Толерантна освіта – запорука здорового суспільства»;

- організували функціонування в закладах освіти дієвої структури методичної роботи з педкадрами, що складалася із навчання педагогічних працівників та керівників гуртків, відвідування конференцій, семінарів-практикумів, майстер-класів, комунікативних та ігрових тренінгів, яка забезпечила успішну психологічну, педагогічну, методичну підготовку педагогічних кадрів з питань виховання толерантної особистості;

- налагодили співробітництво із закладами загальної середньої, дошкільної, позашкільної освіти міста Нетішин, міста Шепетівки, соціальними службами, комунальними установами та підприємствами; благодійними фондами, громадськими організаціями;

- провели спільні заходи та підписали угоди про співпрацю із закладами вищої освіти: Хмельницька гуманітарно-педагогічна Академія, Вище професійне училище № 4 м. Хмельницького, Хмельницький національний університет, Університет економіки та підприємництва, Хмельницький фаховий економіко-технологічний коледж, Комунальний заклад Сумської обласної Ради – Глухівський ліцей-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою, Хмельницький інститут імені Блаженнішого Володимира, Митрополита Київського та всієї України, громадськими організаціями задля здійснення науково-методичного супроводу реалізації авторської моделі «Школа толерантності».

- вивчили діючі нормативно-правові документи з проблеми дослідження, напрацювали банк філософської та психолого-педагогічної літератури за темою дослідження, де відображено результати досліджень щодо виявлення рівня успішності соціально-психологічної адаптації, рівня потреби педагогічних працівників у професійному розвитку, рівня домагань, готовності до інноваційної роботи, визначення бар'єрів педагогічної діяльності, ставлення та взаємозв'язок керівника із вихованцем; результати аналізу й узагальнення вітчизняного та зарубіжного досвіду з питань обґрунтування педагогіки толерантності, методології і теорії виховання дітей та підлітків на ідеях толерантності та взаєморозуміння, організаційно-педагогічних умов, теоретико-методичні аспектів становлення авторської школи як інноваційної освітньої системи.

В процесі експериментального дослідження, учасниками експерименту було розроблено Модель педагогічної системи «Школа толерантності» та експериментально перевірено ефективність її функціонування з урахуванням засад інноваційної діяльності закладів освіти, регіональних особливостей функціонування закладів освіти, вікових та індивідуальних можливостей здобувачів освіти, педагогічних працівників.

Наукове обґрунтування моделі базується на інтеграції філософських, психологічних та педагогічних концепцій гуманізму. В основу моделі педагогічної системи «Школи толерантності» покладено ідею про те, що в умовах загальної середньої та позашкільної освіти толерантність є не лише особистісною якістю, а й динамічним способом соціальної взаємодії.

Зокрема, Будинок дитячої творчості Нетішинської міської ради Хмельницької області в ході експерименту виявили та врахували такі закономірності:

наукові закономірності реалізації моделі:

закономірність соціальної обумовленості, де рівень толерантності вихованця прямо залежить від ціннісних орієнтирів мікросередовища (гуртка, сім'ї, громади);

закономірність діяльної основи, при якій ефективність формування толерантної поведінки зростає, якщо дитина залучена до активної соціальної дії (волонтерство, творча співпраця тощо), а не просто отримує пасивну інформацію;

закономірність єдності когнітивного та емоційного, що означає формування поваги до іншого можливе лише за умови поєднання знань про права людини з позитивним емоційним досвідом спілкування в закладі.

Принципи ефективності реалізації моделі:

Для досягнення високих результатів експерименту було дотримано системи базових принципів:

принцип толерантності – це центральний принцип, що інтегрує усі нижче вказані, суть якого полягає в активній позиції, що базується на визнанні універсальних прав людини та фундаментальних свобод інших. У моделі це не «байдужість», а «інтерес до іншого»;

принцип добровільності та інтересу – основа позашкільля, що дозволяє вихованцю самостійно обирати траєкторію участі у виховних заходах;

принцип демократичності забезпечує рівність прав усіх учасників експерименту; полягає у спільному прийнятті рішень, забезпеченні права вихованця на критичне мислення та висловлення власної позиції без страху осуду;

принцип індивідуальності – створення умов, за яких кожен вихованець, незалежно від індивідуальних особливостей, відчуває себе прийнятим і захищеним;

принцип партнерства – визначає характер стосунків між педагогом, дитиною та батьками;

принцип компетентнісного підходу перетворює теоретичні знання на життєві навички;

- *принцип гуманізму* визначає виховання як найвищу цінність та визнає права кожної дитини на самобутність, унікальність та власну траєкторію розвитку в гуртку;

принцип цілеспрямованості забезпечує векторність усього експерименту.

принцип екології взаємин – один із найважливіших принципів для створення безпечного простору. Він передбачає створення «безтоксичного» середовища, де панує психологічна безпека, емпатія та підтримка;

принцип гармонізації виховання в родині та закладі позашкільної освіти полягає у подоланні розриву між цінностями, які транслуює заклад позашкільної освіти, і тими, що панують у сім'ї. Він реалізується через активне залучення батьків до експерименту. Якщо дитина вчиться толерантності в гуртку, а вдома стикається з упередженнями, ефективність моделі падає. Тому Концепція передбачає просвітницьку роботу з батьками, спільні заходи та консультації;

принцип діалогічності, коли навчання та виховання будуються як рівноправний обмін думками, де позиція кожної дитини є цінною (відмова від авторитарного стилю);

принцип творчості – фундаментальний принцип для позашкільля, адже передбачає використання креативного потенціалу виховання як головного механізму пізнання іншого.

Окрім базових засад, у процесі практичної апробації науково-методичного забезпечення було виокремлено та обґрунтовано ще два специфічні принципи, що суттєво підвищили ефективність моделі «Школа толерантності»:

принцип контекстності, який став відповіддю на багатoproфільність позашкільної освіти. Він забезпечив гнучкість авторської моделі, дозволивши адаптувати методичне забезпечення до напрямку гуртка (вокального, хореографічного, образотворчого, декоративно-ужиткового тощо). Це дозволило розглядати толерантність не як ізольовану тему, а як природну складову професійної етики та міжособистісної взаємодії у конкретній галузі творчості;

принцип рефлексивності, який став ключовим механізмом трансформації особистості. Він передбачає створення ситуацій, у яких вихованці та педагоги мають змогу усвідомити власні стереотипи, проаналізувати причини виникнення конфліктів та оцінити свій внесок у створення атмосфери довіри. Завдяки впровадженню технік рефлексії (щоденники вражень, коло довіри, дебрифінг після вправ), формування толерантності набуло ознак свідомої саморегуляції, а не механічного дотримання правил.

3. Наукове обґрунтування інструментарію.

Ефективність науково-методичного забезпечення «Школи толерантності» обумовлена комплексним застосуванням таких підходів:

системного (модель як єдність мети, змісту та результату);

компетентнісного (орієнтація на формування «м'яких навичок»/soft skills);

особистісно-орієнтованого (кожна дитина розглядається як унікальна особистість із власним життєвим досвідом, темпераментом та темпом засвоєння цінностей);

діяльнісного (знання здобуваються через досвід);

гуманістичного (повага до гідності людини, вірі в її творчий потенціал та здатності до самовдосконалення);

середовищного (створення «виховного простору» закладу позашкільної освіти).

Аналіз результатів узагальнювального етапу Всеукраїнського експерименту в комунальному закладі загальної середньої освіти «Ліцею № 2 Хмельницької міської ради» дозволив виявити стійкі закономірності ефективності реалізації моделі педагогічної системи «Школа толерантності», які безпосередньо корелюють із визначеними методологічними принципами Концепції її науково-методичного забезпечення. Отримані емпіричні дані підтверджують, що позитивна динаміка когнітивної, емоційно-ціннісної та поведінкової складових толерантності, а також зростання рівня емпатії й покращення соціально-психологічного середовища не є випадковими, а зумовлені системною реалізацією зазначених принципів.

Гуманістичний принцип виступає базовою закономірністю ефективності моделі, оскільки саме визнання дитини найвищою цінністю, прийняття її індивідуальності та орієнтація на позитивні механізми впливу забезпечили найвагоміші зміни в емоційно-ціннісній сфері. Зростання емоційної складової толерантності на 37,5% та емпатії на 36,1% свідчить, що створення доброзичливого, підтримувального середовища активізує внутрішні ресурси особистості, сприяє розвитку співпереживання, прийняття та емоційної відкритості. Таким чином, гуманістичний підхід закономірно передуює поведінковим змінам, формуючи їхнє психологічне підґрунтя.

Принцип індивідуалізації проявився як закономірність диференційованого впливу моделі на різні компоненти толерантності. Урахування унікальності кожної дитини, її інтересів і потреб сприяло більш глибокому засвоєнню знань і розвитку особистісних смислів, що підтверджується зростанням когнітивної складової на 17,5%. Індивідуалізований підхід дозволив уникнути формалізації засвоєння змісту толерантності та забезпечив перехід від декларативних знань до їх особистісного прийняття.

Принцип регіоналізації обумовив адаптивність та життєздатність моделі в конкретних соціокультурних умовах закладу освіти Ліцею № 2. Урахування регіональних особливостей освітнього середовища сприяло підвищенню рівня залучення учнів і педагогів, що відобразилося у покращенні показників соціально-психологічного середовища на 15-20%. Це підтверджує закономірність: чим більше модель інтегрована в локальний контекст, тим вищою є її ефективність і стійкість результатів.

Принцип добровільності виступив головною умовою внутрішньої мотивації суб'єктів освітнього процесу. Добровільне прийняття ідеї педагогічним колективом

сприяло формуванню високого рівня організаційної культури та узгодженості дій, що, водночас, забезпечило стабільну позитивну динаміку поведінкової складової толерантності (+15,8%). Закономірно, що саме в умовах добровільності толерантна поведінка переходить із зовнішньо регульованої у внутрішньо мотивовану.

Принцип партнерства реалізувався через встановлення стійких горизонтальних і вертикальних зв'язків між учнями, педагогами, адміністрацією та батьками. Результати кореляційного аналізу, які засвідчили тісний зв'язок між емпатією та загальним рівнем толерантності ($r=0,62$; $p<0,001$), підтверджують закономірність: розвиток толерантності є ефективнішим у середовищі педагогічного співробітництва, взаєморозуміння та взаємної відповідальності.

Принцип технологізації забезпечив відтворюваність і прогнозованість результатів. Чітка послідовність етапів реалізації авторської технології дала змогу досягти статистично значущих змін за всіма показниками, що підтверджується високими значеннями t-критерію та величиною ефекту (Cohen's d до 1,03). Це дозволило говорити про закономірність між дотриманням технологічної логіки впровадження та стабільністю позитивних результатів.

Принцип персоналізації виявився у зростанні ролі професійної майстерності педагога як чинника ефективності моделі. Варіативність виконавських стратегій, які адаптовані до особистісних можливостей учителя, сприяла глибшому засвоєнню цінностей толерантності учнями та посиленню їхніх поведінкових проявів у реальних соціальних ситуаціях.

Принцип синергетичної взаємодії інтегрував усі попередні принципи в цілісну систему. Узгоджена діяльність суб'єктів освітнього процесу, поєднання науки і практики, традицій і новаторства забезпечили системний характер змін, що проявився у взаємопов'язаному зростанні когнітивних, емоційних і поведінкових показників. Саме синергетичний ефект пояснює стійкість і масштабність отриманих результатів та підтверджує, що впровадження моделі «Школа толерантності» є не локальною інновацією, а стратегічним ресурсом розвитку закладу освіти.

З метою діагностики критеріїв толерантної особистості та толерантного освітнього середовища, які визначені в моделі педагогічної системи «Школа толерантності» головними складовими, використано наступний діагностичний інструментарій:

для дослідження когнітивного критерію – вільний прямий асоціативний психолінгвістичний експеримент («Продовжте речення»);

для діагностики емоційно-оціночного та емоційно-рефлексивного критеріїв – методика діагностики емпатії особистості Л. П. Журавльової;

з метою визначення мотиваційно-стимулюючого та комунікативно-діяльнісного критеріїв використали «Тест-опитувальник якісних показників толерантності» (О. П. Саннікова, О. Г. Бабчук);

для діагностики критеріїв освітнього середовища використані анкети: для дітей – «Безпечне освітнє середовище», для педагогів та батьків – адаптована анкета

загальноосвітньої школи «Первоцвіт» Львівської міської ради – «Форма самооцінювання освітнього закладу».

Моніторинг толерантної особистості проводився за принципом діагностичного трикутника: оцінка знань (когнітивний аспект), оцінка почуттів (емоційний аспект) та оцінка вчинків (поведінковий аспект).

Метод «Вільний асоціативний експеримент» забезпечив дослідження когнітивного критерію толерантності на рівні смислової структури, що дозволило оцінити не лише рівень інформативної обізнаності респондентів, а й ступінь інтеріоризації толерантності як особистісної цінності та світоглядної позиції. Після реалізації системи навчально-методичних заходів (просвітницькі модулі, аналіз соціальних ситуацій, дискусійні платформи тощо) зафіксовано стійке зростання високого рівня когнітивної толерантності, що супроводжувалося статистично значущими змінами середніх значень.

Змістовий аналіз відповідей респондентів свідчить, що учнівська молодь почала чіткіше диференціювати види толерантності (міжособистісну, міжкультурну, міжетнічну, гендерну, міжконфесійну), усвідомлювати їхнє значення для збереження соціальної згуртованості та безпечного освітнього середовища. Таким чином, когнітивний компонент толерантності зазнав системного якісного збагачення, що створило інтелектуальну основу для подальших емоційних і поведінкових змін.

За підсумками узагальнювального етапу було зафіксовано найбільш виражену позитивну динаміку за емоційним компонентом, що підтверджується істотним зростанням інтегральних показників. Це пояснюється цілеспрямованим використанням арттерапевтичних методик, тренінгів емпатії, рольового моделювання та рефлексивних практик.

Емоційний компонент став головною ланкою, яка забезпечила перехід від декларативного розуміння толерантності до її внутрішнього прийняття як особистісної цінності.

Поведінкова складова толерантності на II (концептуально-діагностичному) етапі характеризувалася ситуативністю та непослідовністю. Зафіксований середній показник свідчив про те, що, навіть за наявності базових знань і позитивних установок, здобувачі освіти не завжди реалізовували толерантні моделі поведінки у реальних міжособистісних взаємодіях. Часто спостерігалися імпульсивні реакції, уникнення відповідальності у конфліктних ситуаціях, використання неконструктивних стратегій спілкування.

Після завершення формувального етапу середній показник зріс на 8,7 %. Хоча розмір ефекту є помірним, він має високу практичну цінність, оскільки відображає поступове закріплення навичок ненасильницької комунікації, конструктивного вирішення конфліктів і відповідальної поведінки. Здобувачі стали частіше використовувати діалог, компроміс і співпрацю як провідні стратегії соціальної взаємодії, що свідчить про перехід толерантності з рівня установок на рівень реальної поведінки.

Поведінкова толерантність формується повільніше, оскільки:

- потребує автоматизації нових моделей поведінки;
- залежить від соціального контексту та прикладу дорослих;
- потребує повторюваних практик у безпечному середовищі.

На завершальному етапі було проведено комплексне опитування респондентів для визначення індексу толерантності середовища за такими критеріями: задоволеність, захищеність та комфорт.

Загальна задоволеність освітнім середовищем стабілізувалася на рівні 87 – 96 %. Для батьків заклади стали «зоною психологічного благополуччя» з рівнем довіри 96 %. Для здобувачів освіти – місцем сили та самовираження. Суттєве зростання супутніх показників (задоволеність харчуванням на +9,7% та поінформованість з безпеки на +13,4%) підтверджує, що модель охопила всі аспекти життєдіяльності закладів, забезпечивши комплексний підхід до формування культури толерантності.

Моніторинг підтвердив гіпотезу про взаємозумовленість толерантності та безпеки: зростання особистісних показників емпатії учасників відбувалося пропорційно покращенню показників середовища. За результатами експерименту, обидва заклади функціонують як цілісні «системно організованого освітнього середовища підтримувального типу», де створено оптимальні умови для розвитку гуманістичних цінностей, ненасильницької комунікації та конструктивної взаємодії всіх суб'єктів освітнього процесу.

Детальний порівняльний аналіз результатів концептуально-діагностичного та узагальнювального етапів реалізації ефективності моделі педагогічної системи «Школа толерантності» дозволив отримати глибоку й багаторівневу характеристику того, наскільки ефективними виявилися реалізовані педагогічні, соціальні та психологічні заходи.

Результати двох етапів експерименту свідчать, що модель педагогічної системи «Школа толерантності» є ефективною, науково обґрунтованою та практично значущою. Найбільш динамічних змін зазнав емоційний компонент, що став основою для когнітивних переосмислень і поступового закріплення толерантних поведінкових стратегій. У сукупності це забезпечило зростання інтегрального рівня толерантності особистості та формування культури взаємоповаги й діалогу в експериментальних закладах.

На основі порівняльних результатів експерименту та виявлених запитів респондентів, експериментальними закладами освіти розроблено методичні та практичні рекомендації щодо підтримки та розвитку толерантної особистості та толерантного середовища.

На виконання завдань дослідження розроблено Концепцію з науково-методичного забезпечення реалізації авторської моделі «Школи толерантності» відповідно до усіх структурних елементів. У Концепції обґрунтовано актуальність та стан проблеми формування толерантності у закладах загальної середньої та позашкільної освіти, визначено мету, завдання, наукові підходи, принципи,

психолого-педагогічні умови, методи, форми роботи та характер дослідження. Учасниками експерименту розроблені критерії та рівні сформованості толерантної особистості, визначені основні показники формування толерантного середовища. Відповідно до мети і завдань Концепції з науково-методичного забезпечення окреслено шляхи реалізації авторської моделі «Школи толерантності», розроблені програми дослідження, очікувані результати та індикатори ефективності функціонування авторської моделі «Школи толерантності» в закладах загальної середньої та позашкільної освіти.

Головним критерієм успішності Концепції визначено створення стійкого освітнього середовища, у якому науково-методичний супровід став інструментом якісних змін у розвитку толерантності здобувачів освіти.

Для визначення результативності було використано такі групи показників:

організаційно-управлінські – створення функціональної вертикалі управління експериментом, налагодження системи підвищення кваліфікації педагогів, ресурсне забезпечення моделі;

науково-змістові – розроблення та апробація авторських програм, посібників та методичних рекомендацій;

результативно-діагностичні – динаміка рівнів сформованості толерантності у здобувачів освіти (когнітивний, емоційно-ціннісний, поведінковий компоненти).

Ефективність Концепції підтверджена за допомогою:

порівняльного аналізу результатів вхідного (концептуально-діагностичний етап, 2022 р.) та вихідного (узагальнюючий етап, 2025 р.) діагностування;

експертного оцінювання науково-методичних продуктів науковими консультантами та рецензентами;

анкетування учасників освітнього процесу, яке засвідчило високий рівень задоволеності створеним безпечним середовищем «Школи толерантності» у закладах загальної середньої та позашкільної освіти.

Отримані кількісні показники та позитивна якісна динаміка доводять, що обрана Концепція максимально реалізувала потенціал експериментальних закладів освіти. Унікальне поєднання свободи вибору (з боку дітей) та науково обґрунтованого супроводу (з боку закладу) забезпечило життєздатність моделі «Школа толерантності» та її готовність до впровадження у широку педагогічну практику.

Ефективність реалізованої Концепції полягає у використанні специфічного потенціалу закладів як території успіху, довіри та вільного самовизначення, де формування толерантності відбувається не через академічний примус, а через усвідомлений вибір і спільну діяльність. Здобувачі освіти відчують себе рівноправними учасниками та творцями освітнього процесу, що є фундаментом для розвитку поваги до іншої думки.

Окрім того, толерантність в експериментальних закладах освіти є не лише окремим предметом вивчення, а стає наскрізною цінністю, інтегрованою у творчу діяльність здобувачів освіти та гуртківців. Наприклад, заклад позашкільної освіти

особливий ще тим, що в одному творчому просторі одночасно можуть перебувати діти різного віку, соціального статусу та рівня здібностей. Дана Концепція науково-методичного супроводу використовує цей фактор для створення мікромоделі громадянського суспільства, де різниця у віці чи можливостях стає не бар'єром, а ресурсом для взаємодопомоги.

Ще однією винятковістю Концепції є її здатність перетворювати заклад на осередок толерантності для всієї громади. Дана модель дозволяє залучати батьків до експерименту не як пасивних слухачів, а як активних учасників (через сімейні проекти, фестивалі, конкурси, майстерки, волонтерські та благодійні акції тощо), що створює єдине безпечне середовище навколо дитини.

Отже, унікальність представленої Концепції полягає у синергії академічної науки та різноманітних інноваційних форм роботи, що дозволило трансформувати «знання про толерантність» у «свідому практику толерантного середовища».

Впровадження в практику закладів освіти комплексів нормативно-правового, програмного, науково-методичного забезпечення моделі педагогічної системи «Школа толерантності» демонструє комплексний та системний підходи реалізації потенціалу авторської моделі. Наявність повного пакета апробованого інструментарію робить модель педагогічної системи «Школа толерантності» готовою до широкого впровадження в систему загальної середньої та позашкільної освіти України як перевіреної та документально обґрунтованої педагогічної інновації.

Результати експерименту було презентовано на конференціях:

- на XXVI Міжнародній науково-практичній онлайн конференції «Підвищення професіоналізму фахівця засобами інноваційних педагогічних технологій» на базі Житомирського державного університету імені Івана Франка (6-7 грудня 2022 р.);

- на X Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців», на базі Хмельницького національного університету (14 квітня 2022 року);

- на XIII Всеукраїнській науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти та молодих науковців «Формування особистості сучасного фахівця як суб'єкта самотворення в умовах освітнього простору», на базі Хмельницького національного університету, (4 грудня 2023 року);

- на III Міжнародній науково-практичній конференції «Наука і освіта в глобальному та національному вимірах: виклики, загрози, перспективи розвитку» за темою «Реалізація моделі педагогічної системи «Школа толерантності» в закладах освіти Хмельницької області» на базі ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Полтава (22 лютого 2024р.);

- на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Різновекторність виховних впливів і узгодженість дій різних суб'єктів виховання» на базі ХОППО ім. А. Назаренка (20 листопада 2024р.).

- на регіональній науково-практичній конференції «Педагогічна майстерність: виклики сучасності та шляхи вдосконалення» за темою: «Шляхи формування толерантного середовища і толерантної особистості в закладі позашкільної освіти» на базі Хмельницького палацу творчості дітей та юнацтва (03 листопада 2025р.);

- на Четвертій всеукраїнській науково-практичній конференції «Освіта в умовах воєнного стану в Україні: психолого-педагогічний аспект», на базі ХОІППО ім. А. Назаренка (27 листопада 2025 року);

- на II Міжнародній науково-практичній конференції «Освіта в сучасних викликах» за темою: «Ефективні принципи реалізації моделі педагогічної системи «Школа толерантності» на базі ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Лубни (12, 19-20 березня 2026р.).

Поширення та апробація результатів експерименту здійснювалося за такими напрямками:

1. Участь в конкурсах різного рівня:

- обласного педагогічного конкурсу-виставки «Освіта Хмельниччини на шляхах реформування» у 2021, 2022, 2023, 2024 та 2025 роках, що дало змогу продемонструвати динаміку розвитку інноваційної практики та її відповідність сучасним освітнім викликам.

- участь у Всеукраїнському конкурсі рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти (Толерантність – шлях до порозуміння: навчальна програма гуртка/ уклад. Н. М. Звонарьова. – Нетішин: ЗПО «Будинок дитячої творчості», 2021. – 33 с. (схвалено до використання рішенням пед. ради ЗПО БДТ, протокол № 8 від 14.09.2021 р.).

2. Публікації в наукових фахових та інших виданнях України.

Публікації у фахових виданнях України:

1. Антонова З., Старостіна К. Психологічні аспекти управлінської толерантності керівників закладів освіти. Науковий журнал «Психологічні травелогі». Хмельницький: ХНУ, 2024. №3. С. 86–95. URL: <https://pt.khmnu.edu.ua/index.php/pt/article/view/208>

2. Антонова З. О., Старостіна К. В. Впровадження тренінгової програми в межах реалізації формульованого етапу авторської моделі «Школи толерантності»: результати та перспективи. Габітус. Одеса: ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій», 2025. № 70. С. 83–88. URL: http://habitus.od.ua/journals/2025/70-2025/70_2025.pdf

3. Бирко Н. М. Професійна підготовка вчителя в умовах воєнного стану засобами педагогіки толерантності. Нові технології навчання: зб. наук. праць. Житомир, 2024. №8. С.8-15. <http://journal.org.ua/index.php/ntn/article/view/391>

4. Бирко Н. М., Васількова Л. М., Звонарьова Н. М., Старостіна К. В., Челишева О. І. Експериментальна перевірка ефективності функціонування моделі педагогічної системи «Школа толерантності». 2026 (стаття в друці).

5. Бирко Н. М., Борковська О. В., Звонарьова Н. М., Васількова Л. М., Щур Н. М. Концепція з реалізації науково-методичного забезпечення авторської моделі «Школа толерантності». Наукові записки: зб. наук. статей. М-во освіти і науки України, Укр. держ. ун-т ім. Михайла Драгоманова; упор. Л. Л. Макаренко. Київ: Гельветика, 2025. Вип. CLXI (161). Серія педагогічні науки. С. 5-15. <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/48454>

6. Nadiia Byrko, Implementation of the basics of pedagogy of tolerance in the practical activities of modern educational institutions./Впровадження основ педагогіки толерантності в практичну діяльність сучасних закладів освіти. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки: науковий журнал / [гол. ред. Г. П. Грибан, заст. гол. ред. О. Є. Антонова]. Житомир: Вид-во Житомирського держ. ун-ту імені І. Франка, 2022. Вип. 4 (111). С.5-18. С.5-18.

Публікації в наукових журналах України:

1. Бирко Н. М. Модель педагогічної системи «Школа толерантності». Плекаймо особистість: наук.-метод. альманах. Вип. 7. Полтава, Лубни: Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка», 2024. С.49-56.

2. Бирко Н. М. Показники ефективності педагогічної системи Школа толерантності в умовах експерименту всеукраїнського рівня "Науково-методичне забезпечення реалізації авторської моделі "Школа толерантності". Освіта в умовах воєнного стану в Україні: психолого-педагогічний аспект. / Зб. матеріалів. наук.-практ. конф. [ред. кол.: В. І. Очеретянко (гол.) та ін.]. Хмельницький: ХОІППО ім. А.Назаренка, 2025. С.19-24.

3. Бирко Н. М. Пріоритетні підходи універсального дизайну //Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Випуск 3 (140). Одеса, 2022. С.46-52.

4. Бирко Н. М. Шляхи реалізації педагогічної системи «Школа толерантності». Освіта в умовах воєнного стану в Україні: психолого-педагогічний аспект. зб. матер. II наук.-практ. конф. Хмельницький: ХОІППО, 7 грудня 2023р. С. 8-12.

14. Бирко Н. М. Шляхи формування толерантного середовища і толерантної особистості в закладі позашкільної освіти. Педагогічна майстерність: виклики сучасності та шляхи вдосконалення. Зб. наук. та наук.-метод. праць [ред. кол.: Л. Ободовська (гол.) та ін.]. Хмельницький. Хмельницький палац творчості дітей та юнацтва. 2025. С. 10-17.

15. Бирко Н. М., Звонарьова Н. М., Старостіна К. В. Ефективні принципи реалізації моделі педагогічної системи «Школа толерантності». Плекаймо

особистість: наук.-метод. альманах. Вип. 11. Полтава, Лубни: Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка», 2026. С.33-38.

16. Борковська О. В. Виховання життєвих цінностей у вихованців закладу позашкільної освіти шляхом залучення до різноманітної творчої діяльності. Різновекторність виховних впливів і узгодженість дій різних суб'єктів виховання: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, Хмельницький, 20 листоп. 2024 р.). Хмельницький: ХОППО. 2024. С. 92–96. URL: <https://hoippo.km.ua/wp-content/uploads/2024/12/zbirnyk12.pdf>

17. Борковська О. В. Посіяти зерна моралі. Педагогічний вісник Поділля: науково-методичний журнал. 2023. Вип. 1. С. 8. URL: <https://drive.google.com/file/d/1K6119rtldy0RpNSSE4DvSS7zrlyIGQUY/view>

18. Васількова Л., Старостіна К. Психологічні аспекти впровадження авторської моделі «Школи толерантності» в закладах загальної середньої освіти. Формування особистості сучасного фахівця як суб'єкта самотворення в умовах освітнього простору: матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих науковців (Хмельницький, 28 листопада 2024). Хмельницький: кафедра психології та педагогіки ХНУ. С. 34–37.

19. Васількова Л., Старостіна К. Роль педагога у деконструкції соціальних стереотипів у навчальному процесі. Збірник матеріалів Четвертої науково-практичної конференції «Освіта в умовах воєнного стану в Україні: психолого-педагогічний аспект». Хмельницький: ХОППО ім. А. Назаренка, 2025. С. 38-44. URL: <https://hoippo.km.ua/?cat=16>

20. Орловська Н. М. Авторська школа – освітній простір завтрашнього дня. Травневі сходи пам'яті І. Русого: зб. мат. регіон. наук.-практ. конф. за ред. В. В. Гуменюк. Хмельницький: ХОППО ім. А. Назаренка, 2023. С.140.

21. Орловська Н. М. Майбутнє нашого народу в його дітях. Різновекторність виховних впливів і узгодженість дій різних суб'єктів виховання: зб. мат. всеукр. конф. за заг. ред. Н. М. Орловської, Хмельницький: ХОППО ім. А. Назаренка, 2024. С.179.

22. Орловська Н. М. Особливості реалізації Програми «Нова українська школа у поступі до цінностей» І. Д. Бежа в Хмельницькій області. Педагогічний вісник Поділля. Хмельницький: ХОППО ім. А. Назаренка, 2023. № 2. С.3.

23. Орловська Н. М. Реалізація ідей родоводу – основа гуманістичної спрямованості особистості. Педагогічний вісник Поділля. Хмельницький: ХОППО ім. А. Назаренка, 2025. № 1. С.12.

24. Орловська Н. М. Система національно-патріотичного виховання в закладі загальної середньої освіти. Формування патріотизму та збереження національної ідентичності особистості в умовах полікультурного середовища сучасної України: зб. наук. праць за матеріалами Третьої всеукр. наук.-практ. конф. Хмельницький, 2021. С.200.

25. Орловська Н. М. Створення сприятливих умов для життєтворення та самореалізації зростаючої особистості. Управління закладом освіти в умовах реалізації Концепції нової української школи і нових суспільних викликів: досвід та перспективи: зб. мат. всеукр. конф. Хмельницький:ХОІППО ім. А. Назаренка, 2023 С.86-89.

26. Орловська Н. М. Стратегічне планування виховної роботи в ЗЗСО. Педагогічний вісник Поділля. 2024. № 4. С.14.

27. Орловська Н. М. Толерантність – основа міжнародних відносин та передумова подальшого існування цивілізації. Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. у 3 томах. м. Київ, 15-18 квітня 2022 р. Київ: ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України. 2022. С.231-236.

28. Орловська Н. М. Толерантність – шлях до формування толерантного суспільства. Сучасні виклики реалізації Концепції «Нова українська школа: інноваційні освітні практики закладів загальної середньої освіти»: зб. матер. всеукр. наук.-практ. конф. Київ: ДНУ ІМЗО, 2023. С.58.

29. Орловська Н. М. Уроки вчителя мого. Двадцять педагогічні читання пам'яті М. М. Дарманського: організація освітнього процесу в умовах воєнного стану: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. м. Хмельницький, 16 грудня 2025 р. Хмельницький, 2025. С.50.

30. Старостіна К. В. Практичні аспекти впровадження проєкту мотиваційно-рефлексивного простору в закладі загальної середньої освіти. Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців: тези доповідей XI Всеукраїнської науково-практичної конференції, (Хмельницький, 27 квітня 2023). Хмельницький: кафедра психології та педагогіки ХНУ, 2023. С. 78–81. URL: https://psy.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/17/programa_konf-czii_2023.pdf

31. Старостіна К. В. Формування толерантності як основа об'єднання сучасного суспільства в Україні. Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців: тези доповідей IX Всеукраїнської науково-практичної конференції, (Хмельницький, 14 квітня 2022). Хмельницький: кафедра психології та педагогіки ХНУ, 2022. С. 83–85. URL:<https://elar.khmnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4c510864-49f9-48df-8f71-482c57ca5336/content>

32. Старостіна К. В., Васількова Л. М. Роль толерантності та резильєнтності під час психологічної адаптації у період воєнного стану. Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців: тези доповідей XII Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький, 18 квітня 2024). Хмельницький: кафедра психології та педагогіки ХНУ, 2024. С. 103–105. URL: https://psy.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/17/tezy-konferencziyi-18_04_2024.pdf

33. Старостіна К. В., Васількова Л. М. Психологічна адаптація учнів у середовищі толерантного освітнього простору. Актуальні питання теорії та практики

психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців: тези доповідей XII Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький, 18 квітня 2024). Хмельницький: кафедра психології та педагогіки ХНУ, 2024. С. 103–106. URL: https://psy.khmnpu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/17/tezy-konferencziyi-18_04_2024.pdf

34. Старостіна К. Психологічна готовність здобувачів освіти до надзвичайних ситуацій під час війни. Освіта в умовах воєнного стану в Україні: психолого-педагогічний аспект (присвячується пам'яті А. П. Назаренка). Зб. матеріалів. наук.-практ. конф. [ред. кол.: В. І. Очеретянко (гол.) та ін.]. Хмельницький: ХОІППО, 2023. С. 176–178. URL: <https://hoippo.km.ua/wp-content/uploads/2023/03/>

35. Старостіна К. Психологічні наслідки та шляхи подолання втоми від співчуття у професіях допомоги. Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців: тези доповідей XII Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький, 18 квітня 2024 р.). Хмельницький: кафедра психології та педагогіки ХНУ, 2024. С. 120–122.

Методичні розробки:

1. Бирко Н. М. Педагогічна майстерня формування толерантності сучасного громадянина: метод. посіб. Хмельницький: ХГПА, 2013. 184с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1xpgjA3vZOr3YhV6nBQkUK1q0LO15LZj/view?usp=sharing>

2. Бирко Н. М. Школа партнерства: 3D-формула партнерської взаємодії: навч.-метод. посіб. Хмельницький : ХОІППО, 2020. 137с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1MMqUjrqrW0AVzNoVA1M62B8ltASxqody/view?usp=sharing>

3. Васількова Л. М. Методична карта вчителя: навігація успішними шляхами педагогічної роботи: метод. посіб. Хмельницький: Ліцей № 2 Хмельницької міської ради, 2024. 51с.

URL: <https://drive.google.com/file/d/18oU7r8BrDZGFJNK2b6aNgWf4WDM28r45/view>

4. Васількова Л. М., Старостіна К. В. Stress-management в закладі освіти як спосіб відповіді на виклики часу : метод. посіб. Хмельницький: НБК № 2, 2023. 20 с. URL: https://docs.google.com/document/d/1x__r1vxV7iu-MwYbE6JTC5JBrNtHA_qT/edit

5. Гончарук Г., Орловська Н., Мітягіна С. Національно-патріотичне виховання: дослідницький вимір, досвід, проблеми, рекомендації: наук.-метод. посібник. Хмельницький: ХОІППО ім. А. Назаренка, 2024. С.46.

6. Звонарьова Н. М. Тренінг як засіб формування толерантності у педагогічних працівників закладу позашкільної освіти: метод. посіб. Нетішин: ЗПО «Будинок дитячої творчості», 2024. 54 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1supDDs9GyigJiATrA3hOTaLYVW33elEz/view>

7. Звонарьова Н. М., Челишева О. М. Художні майстер-класи як дієвий метод емоційно-психологічної підтримки учасників освітнього процесу в умовах воєнного

стану: метод. посіб. Нетішин: ЗПО «Будинок дитячої творчості», 2025. 35 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1TKF2iLCqG7vnqzb7YZRrICue39zaQD37/view>

8. Малая М. В. Методичний посібник корекційно-розвивальних занять із дітьми, що мають агресивний та тривожний стан: метод. посіб. Нетішин: ЗПО «Будинок дитячої творчості», 2021. 63с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1xa4ZHFfanYt-iTIXWeEibEUBOvylXV2F/view>

9. Мігунова І. А., Васількова Л. М., Шеремета Т. А. Громадянська освіта в дії: збірник вправ для здобувачів освіти: метод. посіб. Хмельницький: Ліцей № 2 Хмельницької міської ради, 2025. 67 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1V-K16JtGFMowcfrRgFsmP5l8kRJcj7W0/view>

10. Мігунова І. А., Шеремета Т. А., Васількова Л. М. Формування особистості учня під час освітнього процесу в умовах школи толерантності: метод. посіб. Хмельницький: навчально-виховний комплекс № 2 м. Хмельницький, 2022. 219 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1M5VegmdVK701ftj-Hy1BZxCUSfrlESyF/view>

11. Орловська Н. М. Дослідно-експериментальна робота – шлях до професійного зростання педагога-позашкільника. Зб. матеріалів дослідно-експериментальної роботи Хмельницького палацу творчості дітей та юнацтва. Хмельницький, 2023. С.120-123.

12. Орловська Н. М. Толерантність -- обличчя народів світу, передумова існування людства. Зб. матеріалів дослідно-експериментальної роботи Хмельницького палацу творчості дітей та юнацтва. Хмельницький, 2023. С.192-197.

13. Орловська Н. М. Методичні рекомендації щодо організації роботи та програмно-методичного забезпечення освітнього процесу в закладах позашкільної освіти у 2024-2025 навчальному році. Педагогічний вісник Поділля. 2024. № 13-16. С. 70.

14. Орловська Н. М. Методичні рекомендації щодо організації роботи та програмно-методичного забезпечення освітнього процесу в закладах позашкільної освіти у 2025-2026 навчальному році. Педагогічний вісник Поділля. 2025. № 13-16. С. 50.

15. Орловська Н. М. Методичні рекомендації щодо створення толерантного освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти 2025-2026 н.р. Педагогічний вісник Поділля. 2025. № 3. С.17

16. Орловська Н. М., Осатюк Н. А., Томчишина Т. П., Шенгілевич С. Г. Школа толерантності: шлях до формування толерантного суспільства : навч.-метод. посіб. Чернівці-Київ: Букрек, 2012. 504 с.

17. Паламарчук О. О., Васількова Л. М. Формування життєвих компетентностей в освітньому процесі: метод. посіб. Хмельницький: навчально-виховний комплекс № 2 м. Хмельницький, 2021. 178 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1ldZYUJ37WvgoPgNAvmc-F311GysUrsIH/view>

18. Стицюк Ю. В. Формування толерантної особистості засобами декоративно-ужиткового мистецтва: метод. розробка. Нетішин: ЗПО «Будинок дитячої

творчості», 2022. 37 с.
 URL: https://drive.google.com/file/d/1KUmUS_dM_nlGKAiXSjYOdiVvs6LKCpZ/view
 19. Челишева О. І. Толерантні батьки – толерантні діти: зб. вихов. заходів. Нетішин: ЗПО «Будинок дитячої творчості», 2025. 46 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1wR9Yr7DNVtAKGtHAIUNRxllWJL3-BP-k/v>

3. Проведення Всеукраїнського науково-практичного семінару.

Результати експерименту презентовано на звітному науково-практичному семінарі «Формування толерантного суспільства – шлях до миру в Україні!», який відбулася 26 березня 2026 року у змішаному форматі. Семінар був організований і проведений Хмельницьким обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти ім. Анатолія Назаренка на базі експериментального комунального закладу загальної середньої освіти «Ліцей №2 Хмельницької міської ради». Серед учасників всеукраїнського семінару наукові співробітники таких наукових установ: Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти», Сіністерство внутрішніх справ України, приватна установа «Інститут прикладної педагогіки»; Департамент освіти та науки Хмельницької обласної адміністрації та Департамент освіти та науки Хмельницької міської ради; науково-педагогічні та педагогічні працівники закладів освіти Хмельницької області, заступники директорів з виховної та навчально-виховної роботи, відповідальні за виховну роботу в центрах професійного розвитку педагогічних працівників та територіальних громад. А також: керівництво та педагогічні колективи експериментальних навчальних закладів. Семінар відбувся з метою поширення досвіду експериментальних закладів освіти щодо формування толерантної особистості, створення толерантного середовища в сучасному закладі освіти та надбань науково-методичного забезпечення «Школа толерантності».

Матеріали експерименту всеукраїнського рівня зібрані в збірку Науково-методичного забезпечення реалізації авторської моделі «Школа толерантності» та ухвалені Вченою радою протоколом №1 від 7 квітня 2026 року.

Технологізація процесу реалізації авторської моделі «Школа толерантності» за логікою інноваційного закладу освіти з урахуванням особливостей авторського задуму доводить, що ефективність моделі базується на синергії особистісно-орієнтованого, діяльнісного, гуманістичного та середовищного підходів, з урахуванням викликів сьогодення, з професійно підготовленим педагогічним персоналом, який оволодів інноваційними освітніми технологіями і методиками з питань толерантності, забезпечить життєздатність авторської моделі «Школа толерантності», з врахуванням визначеної системи принципів: від базових (гуманізм, демократичність, партнерство тощо) до специфічних, виявлених у ході експерименту (контекстність та рефлексивність), що забезпечить перехід від теоретичного вивчення толерантності до її практичного впровадження.

Таким чином, узагальнення отриманих результатів дозволяє стверджувати, що впровадження експерименту всеукраїнського рівня за темою «Науково-методичне

забезпечення реалізації авторської моделі «Школа толерантності» у комунальному закладі загальної середньої освіти «Ліцей №2 Хмельницької міської ради» та позашкільному закладі освіти «Будинок дитячої творчості» Нетішинської міської ради мало системний, стійкий та науково обґрунтований характер, забезпечивши, таким чином, комплексний вплив на когнітивну, емоційно-ціннісну та поведінкову сфери особистості й створивши сприятливі умови для формування толерантного освітнього середовища в кожному експериментальному закладі освіти. Отримані емпіричні дані доводять доцільність подальшого впровадження, масштабування та поширення моделі педагогічної системи «Школа толерантності» в освітньому просторі України, з урахуванням сучасних соціальних викликів і потреб розвитку особистості в умовах сьогодення.

Аналіз результатів експерименту всеукраїнського рівня за темою «Науково-методичне забезпечення реалізації авторської моделі «Школа толерантності» на базі закладів загальної середньої та позашкільної освіти Хмельницької області у 2021–2026 роках засвідчив, що основні завдання виконані, мета дослідження досягнута.

Науковий керівник:

доцент кафедри менеджменту та освітніх технологій
Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти ім. А. Назаренка,
кандидат педагогічних наук

Надія БИРКО

Координатор,
фахівець I категорії сектору інноваційної
діяльності та педагогічної майстерності
ДУ «Український інститут розвитку освіти»

Галина САМОЙЛЕНКО

Генеральний директор
директорату шкільної освіти

Інна КІЛЬДЕРОВА